

*„LEKCJE z OK,
czyli wiem, czego i po co się uczyć”*

*DLA UCZNIÓW
kl. I - VIII i kl. 3 Gimnazjum
PUBLICZNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. Batalionu „Zośka” w Celestynowie*

Celestynów 2018

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	3
1. Szkoła ucząca się	3
2. Realizacja.....	5
3. Założenia	5
4. Oczekiwane efekty	7
5. Ewaluacja	8

Wstęp

Podstawowym zadaniem szkoły jest stworzenie uczniom jak najlepszych warunków do rozwoju. Mówi się, że uczniowie powinni mieć wpływ na rozwój własny, rozwijać umiejętność oceny osiągnięć, co sprawi, że staną się odpowiedzialni za proces dydaktyczny, który współtworzą i w którym uczestniczą. Zgodnie z zapisem w podstawie programowej kształcenia ogólnego „nauczyciele tworzą warunki do nabywania m.in. następujących umiejętności (...) planowania, organizowania i oceniania własnej nauki, przyjmowania za nią odpowiedzialności”. To bardzo ważne umiejętności i bardzo trudne zadanie stojące przed nauczycielem - nauczyć ucznia uczyć się.

Uczenie się jest kluczową umiejętnością człowieka, a jego rozwijanie misją naszej szkoły. Dążymy do wszechstronnego rozwoju ucznia, a w szczególności do umożliwienia mu zdobywania umiejętności i wiedzy niezbędnych do ukończenia szkoły i przygotowania do kolejnego etapu edukacyjnego.

Ocenianie kształtujące (OK) koncentruje się na dobrym nauczaniu i w konsekwencji na efektywnym uczeniu się uczniów.

OK. pomaga uczniowi uczyć się, umożliwiając mu zrozumienie samego procesu uczenia się i wskazując metody zwiększania jego efektywności. Uczeń jest tu aktywnym podmiotem procesu nauczania, a nie jedynie biernym odbiorcą zabiegów nauczyciela. Dzięki temu ocenianie kształtujące wpływa na podniesienie osiągnięć uczniów i pomaga wyrównywać szanse edukacyjne.

2. Szkoła ucząca się

Cele ogólne:

1. stworzenie w szkole sytuacji edukacyjnej sprzyjającej podnoszeniu skutecznego nauczania i uczenia się uczniów;
2. włączenie w proces dydaktyczny rodziców w taki sposób, by stali się świadomymi uczestnikami wprowadzanych zmian i mogli pomóc swojemu dziecku;
3. twórcza współpraca nauczycieli.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

1. informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych, postępach w tym zakresie i jego zachowaniu;
2. motywowanie i angażowanie ucznia do samodzielnego planowania swojego rozwoju;
3. wdrażanie ucznia do uczenia się;
4. rozwijanie umiejętności współpracy w grupie i zespole.

Nauczyciele:

1. doskonalenie organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej;
2. stwarzanie sytuacji sprzyjających współpracy i podejmowaniu przez nauczycieli twórczej komunikacji;
3. nawiązanie kreatywnej współpracy z rodzicami dla szeroko pojętego dobra dziecka.

Rodzice:

1. informowanie rodziców o postępach, trudnościach w nauce, zachowaniu oraz specjalnych uzdolnieniach i potrzebach ucznia;
2. włączenie rodziców do współpracy;
3. wspomaganie własnych dzieci w nauce i procesie uczenia się.

Szkoła:

1. podniesienie wyników i jakości nauczania w szkole;
2. stymulowanie rozwoju zawodowego nauczycieli;
3. wzmacnianie współpracy między szkołą a rodzicami uczniów;
4. odnoszenie sukcesów w konkursach przedmiotowych;
5. promocja placówki;

Cele operacyjne:

Uczeń:

- potrafi się uczyć;
- czuje się odpowiedzialny za własne uczenie się;
- samodzielnie i świadomie bierze udział w lekcji,
- ocenia indywidualny proces nabywania wiedzy i umiejętności,
- jest zmotywowany do pracy – uczestniczy w konkursach, projektach, programach;
- współpracuje z nauczycielem i rówieśnikami;
- uwzględnia informacje zwrotne i opinie nauczyciela o własnej drodze;
- ma wysoką samoocenę;
- staje się: samodzielny, odpowiedzialny, umiejący współpracować z innymi, sumienny, obowiązkowy, twórczy.

Nauczyciel:

- wprowadza nowatorskie rozwiązania w planowaniu i organizowaniu procesu dydaktycznego;
- motywuje uczniów do nauki;
- twórczo współpracuje z innymi nauczycielami w szkole;
- stale doskonali swój warsztat pracy;
- udziela uczniowi, rodzicowi informacji zwrotnej,

Rodzice:

- włączają się do współpracy z nauczycielami i szkołą;
- wspomagają swoje dziecko w nauce i wspólnie z nim poszukują dobrej drogi kształcenia;
- znają ideę oceniania kształtującego;
- są sojusznikami szkoły.

Szkoła:

- promuje współpracę między uczniami i nauczycielami; uczniami; nauczycielami i rodzicami;
- proces doskonalenia nauczycieli jest wzmocniony i ukierunkowany na rozwój szkoły i nauczyciela;
- podnosi wyniki nauczania;

3. Realizacja

Pod koniec II półrocza roku szkolnego 2017/18 zostały wprowadzone elementy metody OK. Informacja zwrotna uzyskana od uczniów, nauczycieli pokazała, że wszyscy pozytywnie odnieśli się do Lekcji z OK.,

„Lekcje z OK., czyli wiem, czego i po co się uczyć” będą realizowana przez nauczycieli w kolejnym roku szkolnym.

W nauczaniu wykorzystamy następujące elementy oceniania kształtującego:

1. formułowanie celów lekcji w języku ucznia
2. „nacobezu”, czyli: na co będziemy zwracać uwagę
3. pytanie kluczowe;
4. stosowanie przez ucznia podkreśleń, zakreśleń, używając przy tym kolorów.
5. informacja zwrotna.

4. Założenia prowadzenia lekcji przy pomocy elementów „OK”

Ocenianie kształtujące to częste, interaktywne ocenianie postępów ucznia i uzyskanego przez niego zrozumienia treści programowych, tak by móc określić, jak uczeń ma się dalej uczyć i jak najlepiej go nauczać.

Najistotniejszą sprawą w ocenianiu kształtującym jest uświadomienie sobie **celu lekcji**.

Nauczyciel formułuje cel tak, aby uczniowie go zrozumieli, używając odpowiedniego języka, i sprawdza, czy jest on dla nich jasny. Jednak nie wystarczy samo poinformowanie uczniów o celu lekcji, trzeba jeszcze sprawdzić na koniec czy został osiągnięty.

Świadomość celów lekcji:

- ukierunkowuje uczenie się;
- pomaga w doborze środków i sposobów uczenia się;
- motywuje do pracy;
- upewnia w osiągnięciu celu – świadomość sukcesu;
- uświadamia braki („odległość od celu”).

Zasady przedstawiania celów lekcji:

- cele lekcji podaje nauczyciel lub ustala je wspólnie z uczniami;
- formułowanie celów w języku zrozumiałym dla uczniów;
- cele podawane są w formie pisemnej, m.in. na: tablicy, monitorze telewizora, tablicy multimedialnej, rzutniku, karteczkach, które następnie uczniowie wklejają do zeszytu lub samodzielnie je zapisują w zeszycie.

Ustalenie „*nacobezu*” – **na co będziemy zwracać uwagę**, stwarza szerokie możliwości ukierunkowania pracy uczniów, ułatwia wprowadzenie korekt do uczenia się i przyspiesza postępy w nauce. Nauczyciel informuje uczniów lub nawet planuje razem z nimi, co będzie podlegało ocenie, na co będzie zwracał uwagę, czyli ustala kryteria oceniania. Taka umowa czyni uczenie się bezpiecznym procesem dla ucznia i owocuje lepszymi efektami.

Uczeń:

- czuje się bezpiecznie przy ocenie,
- stara się zwracać uwagę na to, co nauczyciel będzie oceniał w jego pracy;
- wie, co powinno się znaleźć w jego pracy;

- jest zainteresowany późniejszym komentarzem nauczyciela do jego pracy, gdyż wie, co nauczyciel oceniał.

Nauczyciel:

- dostosowuje zadania na sprawdzianie do wcześniej podanych uczniom „*nacobezu*” do lekcji;
- podczas oceniania wskazuje, co uczeń zrobił dobrze, a nad czym powinien pracować; *Nacobezu* może być konstruowane i podawane przez nauczyciela do:

- poszczególnych lekcji,
- konkretnych działań,
- podsumowania działu;
- pracy domowej,
- sprawdzianu.

Formułując cele lekcji (w języku ucznia) w postaci **pytań kluczowych** nauczyciel zachęca uczniów do poszukiwania odpowiedzi i zaangażowania w naukę. Głównym celem lekcji staje się wówczas uzyskanie odpowiedzi na zadane pytanie.

Pytania kluczowe to nie są pytania sprawdzające wiedzę uczniów. Nauczyciel nie zakłada, że któryś z uczniów umie na nie odpowiedzieć. Zadaje pytanie po to, aby uczniowie chcieli poznać

odpowiedź na nie i żeby pobudzać ich twórcze myślenie, uaktywnić mózg ...

Pytanie kluczowe może dotyczyć kilku lekcji, jednego działu lub być związane tylko z jedną lekcją. Uczniowie wraz z nauczycielem mogą poszukiwać odpowiedzi w ciągu jednej lub kilku lekcji.

Stawiamy je w początkowej fazie, umożliwiając uczniom poszukiwanie odpowiedzi w trakcie zajęć.

Ocenięcie kształtujące, aby było efektywne, wymaga przemyślanych działań, systematyczności i samoświadomości. Najważniejszą częścią oceniania kształtującego jest dawanie uczniom informacji zwrotnej, pomagającej im w nauce. **Informacja zwrotna** to szczególny kontakt nauczyciela z uczniem mający pomóc uczniowi w uczeniu się. Najczęściej przyjmuje ona formę komentarza pisemnego lub ustnego do pracy ucznia.

Informacja zwrotna zawiera:

1. wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia;
2. odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia;
3. wskazówki – w jaki sposób uczeń powinien poprawić pracę;
4. wskazówki – w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

Ale przede wszystkim ważna jest jakość komentarza. Ma on pomóc uczniowi poprawić pracę i zaplanować dalszą naukę.

Informacja zwrotna musi być ściśle powiązana z *nacobezu* (kryteriami sukcesu) i tylko do niego się odnosić.

Warunkiem koniecznym do przyjęcia przez uczniów krytycznych uwag w informacji zwrotnej jest ich przekonanie o akceptacji ze strony nauczyciela, jego życzliwości i dobrej woli. Uczeń nie boi się krytyki, jeśli jest ona konstruktywna - wskazówki powinny być jasne i konkretne. Informacja zwrotna (IZ) nie jest tym samym, co ocena opisowa. Ocena opisowa bardziej odpowiada wyrażonej słownie ocenie sumującej, bowiem określa stan wiedzy i umiejętności w danym momencie i na ogół nie zawiera wskazówek do poprawy i rozwoju.

IZ powinna umożliwiać dialog ucznia z nauczycielem, Nauczyciel dzięki dialogowi w

informacji zwrotnej może towarzyszyć uczniowi w trakcie jego procesu uczenia się. Informacja zwrotna jest istotna również dla rodziców. Jasno i w czytelny sposób sformułowana umożliwi rodzicom:

- śledzenie postępów dziecka w nauce,
- udzielenie mu pomocy;
- zmotywowanie go do poprawy wyników.

Informacja zwrotna będzie dotyczyć tego, co uczeń powinien dokładnie wiedzieć, co już dobrze opanował, jakie ma braki, w jaki sposób ma poprawić pracę i jak zaplanować dalszą naukę. IZ nie może być długa czy napisana w języku niezrozumiałym dla ucznia i rodzica.

W ocenianiu kształującym stosowane są następujące metody, techniki i formy pracy:

- „Rozmowa w parach”
- „Wymiana w parach”
- Zasada niepodnoszenia rąk
- Wydłużenie czasu na odpowiedź ucznia
- Metodniki
- Patyczki z imieniem i nazwiskiem dziecka
- „Światła drogowe”
- „Nagrody i pochwały dla wszystkich”
- „Niedokończone zdania”
- „Na dobry początek” – „Co nowego, co dobrego...”
- „Zapytaj kolegę”
- „Ożywić dyskusję”
- „Zadania w grupach, zmiana grup”
- „Grupa wsparcia”

5. Oczekiwane efekty

Uczeń:

- czuje się bezpiecznie w klasie i w szkole;
- staje się otwarty;
- wzrasta jego świadomość uczenia się;
- zna i wypełnia swoje obowiązki;
- zwiększa swą motywację do pracy – chętnie bierze udział w konkursach, projektach i programach edukacyjnych;
- jest aktywny;
- analizuje własne sukcesy i błędy poprzez umiejętne wykorzystanie otrzymanej informacji zwrotnej;
- osiąga sukcesy na miarę możliwości;
- twórczo współpracuje w grupie, zespole.

Nauczyciel:

- indywidualizuje i modyfikuje pracę z uczniem;
- doskonalą swój warsztat pracy;
- stosuje metody i techniki motywujące;
- podnosi wiarę dziecka we własne możliwości;

- twórczo podchodzi do pracy dydaktyczno-wychowawczej;
- prowadzi konstruktywny dialog z uczniami i rodzicami;
- umiejętnie wskazuje rodzicom kierunek pracy z dzieckiem w domu;
- konstruktywnie współpracuje z innymi nauczycielami;
- jest kreatywny i otwarty na zmianę.

Rodzice:

- realnie uczestniczą w procesie uczenia się swojego dziecka;
- czują się współodpowiedzialni za osiągnięcia edukacyjne dziecka;
- potrafią właściwie zinterpretować Informację Zwrotną do pracy dziecka i udzielić mu pomocy;
- uczestniczą w zajęciach otwartych;
- twórczo współpracują z nauczycielami.

Szkoła:

- podnosi jakość oferty edukacyjnej i wyniki kształcenia;
- zapewnia wysokie poczucie bezpieczeństwa uczniów, które wpływa na proces ich uczenia się;
- indywidualizuje pracę w zespołach klasowych;
- promuje planowanie uczenia się uczniów;
- dopasowuje cele uczenia do indywidualnych możliwości uczniów;
- monitoruje proces nauczania;
- rozwija techniki nauczania;
- zwiększa zaangażowanie ucznia w proces uczenia;
- kształci i rozwija umiejętności kluczowe ucznia;
- promuje wartość współpracy nauczycieli, rodziców i uczniów;
- promuje wartość edukacji i procesu uczenia się w życiu młodego człowieka i w środowisku lokalnym.

6. Ewaluacja zmian

Lp.	Kryteria sukcesu	Organizacja badań	Harmonogram badań po roku pracy	Uwagi
1.	Wszyscy nauczyciele systematycznie stosują elementy oceniania kształtującego z wykorzystaniem metod i technik wspierających ocenianie kształtujące z uwzględnieniem wieku rozwojowego uczniów.	1. Ankieta wśród uczniów. 3. Ankieta dla nauczycieli	maj 2019r. maj 2019r.	
2.	Uczniowie osiągają wyższe wyniki w uczeniu się i	1. Ilościowe zestawienie uczestnictwa w	Cały rok szkolny 2018/2019	

	czynnie uczestniczą w konkursach, projektach i programach edukacyjnych.	konkursach, projektach i programach edukacyjnych z wyszczególnieniem zajmowanych lokat. 2. Wyniki klasyfikacji.	Luty 2019 Czerwiec 2019	
3.	Rodzice włączają się w proces uczenia się poprzez aktywny udział w lekcjach otwartych, szkoleniach, zebraniach, konsultacjach.	1. Zestawienie procentowe uczestnictwa rodziców w lekcjach otwartych, szkoleniach, zebraniach, konsultacjach indywidualnych	Cały rok szkolny 2018/2019	
4.	Rodzice wykorzystują informację zwrotną w komunikacji z nauczycielem i dzieckiem.	1. Ankieta dla rodziców	Kwiecień 2019r.	
5.	Uczniowie umiejętnie współpracują w grupie, zespole.	1. Obserwacja dyrektora placówki, nauczyciela, pedagoga, psychologa prowadzona w trakcie zajęć,	Cały rok szkolny 2018/2019	
6.	Nauczyciele wymieniają się doświadczeniem, doskonałą warsztat pracy.	1. Sprawozdania przewodniczących zespołów nauczycieli z uwzględnieniem sposobów, form, tematyki i efektów spotkań. 2. Zestawienie odbytych kursów, szkoleń, porad, warsztatów w ramach samodoskonalenia „OK”.	Czerwiec 2019r.	
7.	Szkoła monitoruje sukcesy uczniów i promuje je w środowisku szkolnym i lokalnym.	1. Stały monitoring osiągnięć uczniów – zestawienie. 2. Promocja osiągnięć w konkursach na apelach, imprezach środowiskowych i prasie lokalnej.	Cały rok szkolny 2018/19 Zestawienie – czerwiec 2019r. Luty 2019 Czerwiec 2019	

Sposoby przedstawienia ewaluacji:

Wyniki ewaluacji zostaną opracowane w formie raportu przez zespół ds. oceniania kształtującego który następnie zostanie przedstawiony w czerwcu na radzie podsumowującej:

- dyrektorowi placówki,
- radzie pedagogicznej,
- rodzicom,
- uczniom,

Model Oceniania Kształującego zaopiniowany pozytywnie na Radzie Pedagogicznej w dniu 14.09.2018r.

.....